

bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi
Mevlevilik Geleneği ve Vefatının 475. Yılında Muğlalı İbrahim Şâhidî (1470-1550)
Özel Sayısı (Nisan/April 2025)

e-ISSN: 2791-7908

Mevlevilik Geleneği ve Vefatının 475. Yılında Muğlalı İbrahim Şâhidî (1470-1550) Özel Sayısı
(Nisan / April 2025)

Dil, edebiyat, sosyal ve insani bilimler alanında ulusal ve uluslararası nitelikte özgün bilimsel araştırma yazılarını yayımlayarak sosyal bilimlerin bilgi birikimine katkıda bulunmayı amaçlamayan *bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda iki sayı yayımlanan hakemli bir dergidir.

YÖNETİM / EDITORIAL BOARD

BAŞ EDİTÖR (EIC)

Prof. Dr. Nagehan UÇAN EKE *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

KONUK EDİTÖR

Doç. Dr. Nilüfer TANÇ *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

EDİTÖR YARDIMCISI / ASSISTANT EDITOR

Doç. Dr. Tervik Orkun DEVELİ *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

İNGİLİZCE DİL EDİTÖRLERİ / EDITORS IN ENGLISH

Arş. Gör. Dr. Ayşe GÜNAY *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Arş. Gör. Fatma YÜCEL DİNÇ *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

TEKNİK EDİTÖRLER / TECHNICAL EDITORS

Arş. Gör. Mirace KARACA EVREN *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Arş. Gör. Elmas ÇOKOL ALPAY *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Arş. Gör. Hüseyin TAŞ *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

DİZİN EDITÖRÜ / INDEX EDITOR

Dr. Öğr. Üyesi Kübra VURAL ÖZBEY *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

YAYINCI / PUBLISHER

Prof. Dr. Mustafa GÖKÇE *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

İLETİŞİM / CONTACT

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/bitigefd>

e-posta / e-mail

bitigefd@mu.edu.tr

bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi

tarafından dizinlenmektedir.

KAPAK TASARIMI

Dr. Öğr. Üyesi Ahmed Ünal BOZYER

KAPAK FOTOĞRAFI (Şâhidî Camii)

Prof. Dr. Gökben AYHAN tarafından çekilen fotoğrafın ChatGPT’de stilize edilmiş hâlidir.

ULUSLARARASI DANIŞMA KURULU / INTERNATIONAL ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Gabor AGOSTON *Georgetown University USA*

Prof. Dr. Gulbanu KOSSYMOVA *Abay University KAZAKISTAN*

Prof. Dr. Juliboy ELTAZAROV *Silk Road International University of Tourism ÖZBEKİSTAN*

Prof. Dr. Timur KOCAOĞLU *Michigan State University USA*

Prof. Dr. Winfried HELD *Philipps-Universität Marburg GERMANY*

Doç. Dr. Farhod MAKSUDOV *Institut of Archaeology of Uzbekistan Academy of Sciences ÖZBEKİSTAN*

Dr. Joachim GIERLICH *Qatar National Library QATAR*

ULUSAL DANIŞMA KURULU / NATIONAL ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Ali AKAR *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Prof. Dr. Ali Osman GÜNDOĞAN *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Prof. Dr. Ali Osman UYSAL *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*

Prof. Dr. Ayşe AYDIN *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Prof. Dr. Bayram AKÇA *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Prof. Dr. Çiğdem PALA MULL *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Prof. Dr. Ekrem AYAN *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Prof. Dr. Emine GÜR SOY NASKALI *Marmara Üniversitesi*

Prof. Dr. Mehmet ŞAHİN *Boğaziçi Üniversitesi*

Prof. Dr. Mehmet Naci ÖNAL *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Prof. Dr. Muammer TUNA *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Prof. Dr. Mustafa ÖZER *İstanbul Medeniyet Üniversitesi*

Prof. Dr. Pervin ÇAPAN *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Prof. Dr. Sebahattin ÇEVİKBAŞ *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Prof. Dr. Tülin GENÇÖZ *Orta Doğu Teknik Üniversitesi*

Doç. Dr. Elif ÇIRAKMAN *Orta Doğu Teknik Üniversitesi*

Doç. Dr. Sezer Sabriye İKİZ *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Dr. Öğr. Üyesi Hanzade ASLAN YILMAZ *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

BU SAYININ HAKEMLERİ / REFEREES OF THIS ISSUE

- Abdullah AYDIN *Kastamonu Üniversitesi*
Adem ÇATAK *Neşebir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*
Ahmet DOĞAN *Kırşehir Abi Evran Üniversitesi*
Ahmet TANYILDIZ *Dicle Üniversitesi*
Ahmet VURAL *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi*
Ali GÜZELYÜZ *İstanbul Üniversitesi*
Ali İrfan AYPAY *Afyon Kocatepe Üniversitesi*
Ali YILDIRIM *Fırat Üniversitesi*
Atabey KILIÇ *Erciyes Üniversitesi*
Bahattin CEMİLOĞLU *Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi*
Bahir SELÇUK *Fırat Üniversitesi*
Bekir ÇINAR *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi*
Beyhan KANTER *Fırat Üniversitesi*
Beyhan KESİK *Giresun Üniversitesi*
Cemal BAYAK *Pamukkale Üniversitesi*
Emine YENİTERZİ *Üsküdar Üniversitesi*
Erdoğan ULUDAĞ *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi*
Esmâ SAYIN *Balıkesir Üniversitesi*
Fatma Sabiha KUTLAR OĞUZ *Hacettepe Üniversitesi*
Feyza IŞIK GÜLER *İstanbul Üniversitesi*
Güler DOĞAN AVERBEK *Marmara Üniversitesi*
Hafize Gamze DEMİREL *Sinop Üniversitesi*
Hakan YEKBAŞ *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi*
Halil İbrahim HAKSEVER *Ondokuz Mayıs Üniversitesi*
Hasan AKTAŞ *Bayburt Üniversitesi*
Hasan EKİCİ *Aksaray Üniversitesi*
İbrahim Halil TUĞLUK *Adıyaman Üniversitesi*
İlhan GENÇ *Düzce Üniversitesi*
İsmail GÜLEÇ *İstanbul Medeniyet Üniversitesi*

bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi

Mevlevilik Geleneği ve Vefatının 475. Yılında Muğlalı İbrahim Şâhidî (1470-1550)
Özel Sayısı (Nisan/April 2025)

İsmail YAKIT *Emekli Öğretim Üyesi*

Kansu EKİCİ *Süleyman Demirel Üniversitesi*

Kaplan ÜSTÜNER *Gazi Üniversitesi*

Mahmut Esat HARMANCI *Kocaeli Üniversitesi*

Mehmet KAZDAL *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi*

Mustafa BEYAZIT *Pamukkale Üniversitesi*

Ömer ÖZKAN *Gazi Üniversitesi*

Seher ERDOĞAN ÇELTİK *Gazi Üniversitesi*

Şakir ÇAKMAK *Ege Üniversitesi*

Şener DEMİREL *Fırat Üniversitesi*

Şerife AKPINAR *Necmettin Erbakan Üniversitesi*

Yavuz BAYRAM *Ondokuz Mayıs Üniversitesi*

Yeşim IŞIK BAĞRIAÇIK *Ankara Üniversitesi*

Yılmaz KARADENİZ *Amasya Üniversitesi*

Yunus KAPLAN *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi*

DERGİ HAKKINDA / ABOUT THIS JOURNAL

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin yayın organı olan *bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi*, sosyal ve beşerî bilimlerle filoloji temel alanlarının çalışmalarını kapsayan; bu alanlarda ve buna bağlı alt alanlarda özellikle disiplinlerarası ilişkiler de gözetilerek bilginin yayılması ve gelişmesi için hem kavramsal hem de saha araştırmalarına dayalı çalışmalara yer vermeyi hedefleyen bir dergidir.

Ulusal ve uluslararası nitelikte özgün bilimsel araştırma yazılarını yayımlayarak sosyal bilimlerin bilgi birikimine katkıda bulunmayı amaçlayan *bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda iki kez elektronik ortamda yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir.

bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi, açık erişim politikası ile araştırmacılara rahat ve sınırsız erişim imkânı sağlamaktadır.

bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> ile lisanslanmıştır.

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

Hangi Şâhidî?

-Şâhidî’yi Kendi Dilinden ve Kaynaklardan Yeniden Okumak-

1-28

Bilge İLHAN TOKER

Muğlalı Çivizâdelerin İbnü’l-Arabî ve İbn Teymiyye’nin Fikirleri

Çerçevesinde Mevlevîlere ve Tasavvufa Yaklaşımı

29-52

Eyyup BOZLAÇOĞLU ve Sebahattin SAMUR

Şâhidî’nin *Gülşen-i Tevhîd* İsimli Eserindeki Peygamber Göndermeleri

53-67

Hüseyin ŞIRA

Şâhidî’nin Mürâîler Redifli Gazelinde

Bir Sosyal Tenkit Örneęi Olarak Zahit Tipinin Eleştirisi

68-84

Jülide ERKEN

Muğlalı Şâhidî İbrâhim Dede’de Dünyaya Gelmenin Hikmeti ve

Kendini Bilme Bağlamında “Gelmişlerdeniz” Redifli Gazelini

Şerh Denemesi

85-105

Mustafa ÇİPAN

Muğla Basılı Yayınında Şâhidî İbrahim Dede

106-121

Nesrin AYDIN SATAR ve Gizem Ece GÖNÜL

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

- Muğlalı İbrahim Şâhidî'nin Dirler Redifli Gazeli Üzerine
Bir Söylem Çözümlemesi **122-137**
Nilüfer KARADAVUT
- Muğlalı Şâhidî Dede Döneminde Ege Bölgesi, Afyonkarahisar ve
Muğla'da Mevlevîlik **138-152**
Nuri ŞİMŞEKLER
- Refi Cevad Ulunay'ın *Bir Başka Âlem* Romanında
Tasavvufî Söylem, Mevlevilik ve Manevî Olgunlaşma **153-173**
Özlem BAŞBOĞA
- Muğlalı İbrahim Şâhidî'nin Gazellerinde Deęerler **174-199**
Tuğçe YAŞA TOPRAK
- Nisâbu's-Sıbyân'dan Tuhfe-i Şâhidî'ye **200-225**
Yusuf ÖZ
- Tarihî Kayıtlardan Hareketle Şâhidî ve Seyahatleri **226-256**
Zeynep KAYA
- Muğla'da Şahidi Camii ve Türbesi ile
Hüsamettin Efendi Camii ve Türbesi Üzerine **257-285**
Gökben AYHAN

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

- Şahidi Döneminde Muğla (15.yy. Sonu ve 16.yy. Başı) 286-298
Melike SARIKÇIOęLU ÖKTEN
- Mestlik, Divanelik ve Melamet Ufkunda Bir Nazire:
Muğlalı Şâhidî'nin "Disünler" Redifli Gazeli 299-321
Fahri KAPLAN
- Şâhidî'nin *Işkenâme*'sinde İlâhî Aşk 322-347
Hanife DÖNMEZ
- Üç Şârih Bir Şerh: Zâtî, Şâhî ve Fahrî'nin Gülşen-i Tevhîd Şerhi 348-368
Hasan DOğAN ve Selami ŞİMŞEK
- Şâhidî'ye Göre Mevlevîlięin İlkeleri 369-393
Süleyman YİğİT

BİYOĞRAFİ / BIOGRAPHY

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî ve Sonrasında

Anadolu'da Mevlevilięin Oluşum Süreci

394-408

Hasan YAŞAROĞLU

ÇEVİRİ / TRANSLATION

Muğlalı Şâhidî Dedenin Farsça Divanı ve Örnek Çeviriler

409-419

Nuri ŞİMŞEKLER

KİTAP İNCELEMELERİ / BOOK REVIEWS

- Batı’da Bir Mevlânâ Romanı: *Rumi’nin İzinde* **420-429**
Elif SERTUÇ
- Şair, Şehir ve Tasavvuf Ekseninde Namık Açıkğöz’ün “Şâhidî ve Muğla’da Mevlevilik” Adlı Kitabı **430-437**
Fahri KAPLAN
- Muğlalı Şâhidî Dede’nin 2012 Yılında Yayınladığımız Farsça Divanının Hikâyesi **438-447**
Hossein ARMİN
- Şâhidî Dîvânı Hakkında İki Çalışma Üzerine Bir Deđerlendirme **448-453**
Jülide ERKEN
- Muğlalı Şâhidî İbrahim Dede Tuhfe-i Şâhidî Farsça-Türkçe Manzum Sözlük **454-460**
Melisa YILDIRIM
- Gül Bahçesinden Bir Demet: *Gülşen-i Vahdet* **461-465**
Nursel AVCI
- Bir Eser İki Tercüme: *Gülşen-i Tevhid*’in Çevirileri Üzerine Bir Deđerlendirme **466-475**
Tuğçe YAŞA TOPRAK

BİBLİYOGRAFİ / BIBLIOGRAPHY

- Muğlalı İbrahim Şâhidî Hakkında Bir Bibliyografya Çalışması 476-553
Süleyman YİĞİT